

VÁAMOS PÉTER

Magyar-tajvani kapcsolatok az 1980-as évek végén: a budapesti Taipei Trade Office megnyitásának története

1990. január 1-jén Tajpej Kereskedelmi Iroda (Taipei Trade Office) nyílt Budapesten. Ez volt az első hivatalos tajvani képviselő, amely az egykori szovjet tömbhöz tartozó országban jött létre. A kapcsolatfelvétel a magyar gazdaságpolitika irányítóinak reményei szerint hozzájárulhatott a magyar gazdasági problémák csökkentéséhez, a tajpeji vezetés pedig azon igyekezett, hogy javítsa Tajvan nemzetközi elismertségét. A magyar-tajvani kapcsolatok felvételének előtörténete 1987-ig nyúlik vissza. A Tajvanon 1949-ben bevezetett rendkívüli állapot 1987. júliusi feloldását követően a tajpeji vezetés érdeklődése megnőtt a kelet-európai szocialista országok iránt. Az ENSZ-ből 1971-ben kiszorult tajvani kormányzat azon igyekezett, hogy jelentős gazdasági erejét felhasználva a „dollár diplomácia” segítségével vásároljon politikai elismerést. A tőkehiánnyal küszködő magyar gazdaság számára a kapcsolatfelvétel lehetőséget nyújthatott a tajvani tőke behozatalára, ezért a gazdaságpolitika irányítói úgy döntöttek, hogy tapogatózó tárgyalásokba kezdenek a tajpeji vezetéssel. Az 1989-es Tienanmen téri vérengzés a magyar-tajvani politikai közeledést is elősegítette. Miközben a kelet-európai reformok Kínában arra szolgáltak példaként, hogy a gyenge uralkodó pártok hogyan veszíthetik el hatalmukat, a magyar kormánynyilatkozatban ítélte el vérontást, és 1989 szeptemberében úgy döntött, hogy felgyorsítja a tárgyalásokat a tajvani kormánnyal. Ezek eredményeként novemberben úgy létesült hivatalos kapcsolat Magyarország és Tajvan között, hogy az nem volt tekinthető de facto elismerésnek. Az előadás magyar levéltári források alapján bemutatja a Magyarország és Tajvan között zajló titkos diplomáciai tárgyalásokat, valamint megvizsgálja, és nemzetközi kontextusba helyezi a két fél lépései mögött meghúzódó megfontolásokat.